

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίᾳ: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονται ἀπὸ
 τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Ἀγγισμοῦ

19 Ἰουνίου 1883

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μεθοιστορία Α. Ἀλεξού. — Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμου].

Συνέχεια: ἰδὲ σελ. 3

Ε'

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τοὺς Παρισίνους, καὶ τὸ ἄλλοτε τοῦτο ἀπέχει ἡμῶν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα μόλις ἔτη. Οἱ Γάλλοι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἦσαν κύριοι τῶν Παρισίων, ὡς οἱ Ἄγγλοι εἶνε κύριοι τοῦ Λονδίνου, οἱ Ἴσπανοὶ τῆς Μαδρίτης, οἱ Ῥώσοι τῆς Πετροπόλεως. Ἄλλ' ὁ χρόνος ἐκεῖνος παρήλθε. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι χώραι ἔχουσιν ὄρια, ἡ δὲ Γαλλία οὐχί. Οἱ Παρίσιοι κατήντησαν ὑπερμεγέθης πύργος Βαβέλ, πόλις διεθνῆς καὶ παγκόσμιος, διότι οἱ ξένοι ἔρχονται οὐ μόνον ἵνα ἐπισκερθῶσι τοὺς Παρισίους, ἀλλὰ καὶ ἵνα διαβιώσωσιν ἐν αὐτοῖς.

Καὶ ἔχομεν ἤδη ἐν Παρισίοις κοινότητα Ῥωσικὴν, κοινότητα Ἰσπανικὴν, κοινότητα τῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐθνῶν, κοινότητα Ἀμερικανικὴν. Αἱ κοινότητες αὗται ἔχουσι τὰς ἐκκλησίας των, τοὺς τραπεζίτας των, τοὺς ἰατροὺς των, τὰς ἐφημερίδας των, τοὺς ποιμένας των, τοὺς ἱερεῖς των καὶ τοὺς ὀδοντοῖατροὺς των. Οἱ ξένοι κατέκτησαν ἤδη τὸ πλεῖστον μέρος τῶν Ἡλυσίων Πεδίων καὶ τοῦ βουλευθάρτου Μαλεζέρβου· οὗτοι μὲν προχωροῦσι καὶ ἐξάπλουται, ἡμεῖς δὲ χωροῦμεν πρὸς τὰ ὀπίσω καταπατούμενοι ὑπὸ τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν καὶ ἀναγκάζομενοι νὰ ἐκπατριζώμεθα, καὶ νὰ ιδρώμεν Παρισιακὰς κοινότητας ἐν τμήμασιν, ἅτινα οὐδέποτε ἦσαν Παρίσιοι καὶ οὐδὲ σήμερον εἶν' ἐντελῶς.

Μεταξὺ τῶν ξένων τούτων κοινοτήτων ἡ πολυπληθεστάτη, ἡ πλουσιωτάτη, ἡ λαμπροτάτη εἶνε ἡ Ἀμερικανικὴ. Ὑπάρχει δὲ στιγμή καθ' ἣν Ἀμερικανὸς αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἰκανῶς πλοῦσιον, ἀλλὰ Γάλλος οὐδέποτε. Ὁ Ἀμερικανὸς τότε ἴσασται, ἀναπνέει ὀλίγον καὶ τρώγων τὸ κεφάλαιόν του δὲν ἔχει ὡς μέτρον τὰς προσόδους του, γινώσκει νὰ δαπανᾷ, ἐν φ' ὁ Γάλλος μόνον νὰ φειδεται γινώσκει.

Ὁ Γάλλος μίαν ἔχει ἀληθῆ πολυτέλειαν,

τὰς ἐπαναστάσεις του. Ὑγιῶς καὶ ὀρθῶς λογιζόμενος ἀναμένει αὐτάς, γινώσκων καλῶς ὅτι θὰ εἶνε μὲν λίαν δαπανηραὶ εἰς τὸ Κράτος, ἀλλὰ ταυτοχρόνως θὰ εὖρη αὐτὸς τὴν περίστασιν νὰ καταθέσῃ ἐπωφελέστερον τὰ χρήματά του. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς χώρας ἡμῶν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ παρατεταμένον δάνειον αἰωνίως ἀνοικτόν. Ὁ Γάλλος λέγει καθ' ἑαυτὸν:

— Θησαυρίζωμεν! Θησαυρίζωμεν! Θησαυρίζωμεν! Διότι προσεχῆ τινα πρωίαν θὰ ἐπέλθῃ τις ἐπανάστασις, ἥτις θὰ καταβιβάσῃ τὸ πέντε τοῖς ἑκατόν, εἰς πενήκοντα ἢ ἐξήκοντα φράγκα. Καὶ τότε ἀγοράζω. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐπαναστάσεις εἶνε ἀφευκτοί, ἄς προσπαθήσωμεν τοῦλάχιστον νὰ ὠφεληθῶμεν.

Λόγος γίνεται ἀδιαλείπτως περὶ ἀνθρώπων ἀφανισθέντων ἕνεκα τῶν ἐπαναστάσεων, καὶ ὅμως πολυπληθέστεροι ἴσως εἶνε οἱ ἕνεκα αὐτῶν πλουτήσαντες.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπεύκουσι σφόδρα εἰς τὴν ἑλκτικὴν τῶν Παρισίων δύναμιν. Ἐν οὐδεμιᾷ τῶν ἐπὶ γῆς πόλεων δύναται τις εὐαρεστότερον καὶ εὐκολώτερον νὰ δαπανᾷ πολλὰ χρήματα. Ὡστε ἕνεκα καὶ τῆς φυλῆς καὶ τῆς καταγωγῆς τῆς κυρίας Σκῶτ καὶ τῆς μίς Πέρσιβαλ, ἡ ἑλκτικὴ περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμις ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν κυρίων τούτων κατ' ἴδιον ὅλως τρόπον.

Ἡ Γαλλικωτάτη τῶν Γαλλικῶν ἀποικιῶν εἶνε ὁ Καναδάς, ὅστις ὅμως δὲν ἀνήκει πλέον τῇ Γαλλίᾳ. Ἡ μνήμη τῆς πρώτης πατρίδος, τῆς μητροπόλεως, διέμεινεν ἰσχυροτάτη καὶ γλυκυτάτη ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν εἰς Καναδᾶ ἀποικισάντων Γάλλων. Ἡ Σουζῆ λοιπὸν Πέρσιβαλ ἔλαβε παρὰ τῆς μητρὸς της ἀγωγὴν ὅλως γαλλικὴν καὶ αὐτὴ δὲ ἀνέθρεψε τὴν ἀδελφὴν της ἐν τῷ αὐτῷ πρὸς τὴν Γαλλίαν ἔρωτι· ὥστε αἱ δύο ἀδελφαὶ ἠσθάνοντο ἑαυτὰς Γαλλίδας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Παρισίνας.

Ὡς λοιπὸν ἡ σωρεία ἐκείνη τῶν ἐκπατομμυρίων κατέπεσεν ἐπ' αὐτῶν, ὑπὸ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ πόθου ἀμφοτέραι κατελήφθησαν: νὰ ἔλθωσιν εἰς Παρισίους καὶ ἐκεῖ νὰ ζήσωσι. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ κύριος Σκῶτ ἀντέστη ὀλίγον:

— Ὅταν δὲν θὰ εἶμαι πλέον ἐδῶ, ἔλεγε, καὶ μόνον ἄπαξ τοῦ ἔτους θὰ ἔρχωμαι νὰ μένω δύο

ἡ τρεῖς μῆνας ἐν Ἀμερικῇ πρὸς ἐπίβλεψιν τῶν συμπερόντων σας, καὶ τῶν δύο σας αἱ πρόσοδοι θὰ ἐλαττωθῶσι.

— Καὶ τί πειράζει! ἀπεκρίνετο ἡ Σουζή, εἴμεθα πλούσιοι καὶ πάρα πλούσιοι. . . Ἄς ἀναχωρήσωμεν, σὲ παρακαλῶ. . . Πόσον θὰ εἴμεθα εὐχάριστημέναί! πόσον εὐτυχεῖς!

Ὁ κύριος Σκῶτ ὑπεχώρησε, καὶ ἡ Σουζή κατὰ τὰς πρώτας τοῦ Ἰανουαρίου ἡμέρας τοῦ 1880 ἠδυνήθη νὰ γράψῃ πρὸς τὴν ἀπό τινων ἐτῶν ἐν Παρισίοις διαμένουσαν φίλην τῆς Καίτην Νόρτον, τὴν ἐπιστολὴν τήνδε:

«Νίκη! ἀπεφασίσθη! Ὁ Ῥιχάρδος συνήνεσεν. Ἔρχομαι τὸν Ἀπρίλιον καὶ γίνομαι πάλιν Γαλλίς. Μ' εἶπες ἄλλοτε ὅτι ἀναλαμβάνεις νὰ προετοιμάσῃς πᾶν ὅ τι χρειάζεταιαι πρὸς ἐγκατάστασίν μας, εἶμαι φοβερὰ ἀδιάκριτος. . . . δέχομαι τὴν πρότασίν σου.

» Ἐπιθυμῶ λοιπὸν εὐθύς ὡς πατήσω τοὺς Παρισίους, νὰ εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ τους χαρῶ, καὶ νὰ μὴ χάσω τὸν πρῶτον μῆνα τρέχουσα πρὸς ἀνεύρεσιν ἐπίπλων, ὀχημάτων, ἵππων. Θέλω ὅταν ἀποβιβάσθῃ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου νὰ εὕρω εἰς τὴν αὐλὴν τὸ ὄχημά μου, τὸν ἠνίοχόν μου, τοὺς ἵππους μου. Θέλω τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν νὰ σ' ἔχω νὰ συγγευματίσωμεν εἰς τὸν οἶκόν μου. Πρέπει λοιπὸν ἢ νὰ ἐνοικιάσῃς ἢ νὰ ἀγοράσῃς ἐν ξενοδοχεῖον συμφώνησε ἀπὸ τοῦδε ὑπηρετάς, ἔκλεξε τὰς ἀμάξας, τοὺς ἵππους, τὰς στολὰς τῶν ἱπποκόμων. Τὰ πάντα τῆς ἐκλογῆς σου μόνον αἱ στολαὶ τῶν ἱπποκόμων νὰ εἶνε κυαναῖ, τοῦτο μόνον. — Τὸ τελευταῖον τοῦτο τὸ γράφω καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς Μπεττίνας, ἥτις ἰσταμένη ἀνωθέν μου βλέπει τί σου γράφω.

» Ἐπτά μόνον ψυχὰς θὰ παραλάβωμεν: ὁ Ῥιχάρδος τὸν θαλαμηπόλον του, ἡ Μπεττίνα καὶ ἐγὼ τὰς θαλαμηπόλους μας, τὰς δύο παιδαγωγούς τῶν μικρῶν μας, καὶ δύο μικροὺς ἱπποκόμους, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀκολουθοῦν ὅταν ἐξερχώμεθα ἔριπποι. Εἶνε ἵππεῖς σπανιώτατοι. . . Μιὰ χαρὰ νὰ τους ἰδῆς, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, ἢ αὐτὴ κατασκευὴ, τὸ αὐτὸ σχεδὸν πρόσωπον, τῶν ἀδυνάτων εἶνε νὰ εὕρωμεν ἐν Παρισίοις ἱπποκόμους τόσον ταιριαστοὺς.

» Ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα καὶ ἀνθρώπους τὰ ἀφίνομεν ἐν Νέκ' Ἰόρκη. . . Ὅχι δὲ, ὅχι ὅλα, ἐλησμόνησα τέσσαρα ἀλογάκια Σκωτικὰ, τέσσαρα ἀριστουργήματα, κατάμαυρα πίσσα μὲ λευκὰ στίγματα καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας καὶ τὰ τέσσαρα! δὲν μας βαστᾷ ἡ καρδιά μας νὰ τα χωρισθῶμεν τὰ ζεύγομεν εἰς κομψὸν δίφρον καὶ εἶνε χαριστάτα! τὰ ὀδηγοῦμεν ἀξιόλογα καὶ τὰ τέσσαρα ἡ Μπεττίνα καὶ ἐγώ. Αὐτοῦ πιστεύω νὰ δύνανται γυναῖκες νὰ ὀδηγοῦν εἰς τὸ Δάσος πρῶτ' ἄλλ' ἄλλ' ἄλλ'.

τέσσαρ' ἀλογα χωρὶς νὰ προξενήσουν σκάνδαλον. Ἐδῶ εἶνε δυνατόν.

» Πρὸ πάντων ἀγαπητῆ μου Καίτη, μὴ συλλογίζεσαι τὰ χαρήματα. . . κάμε τρέλες, ὅσας θέλεις. Τοῦτο εἶνε τὸ μόνον ὅπου σοῦ ζητῶ».

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν καθ' ἣν ἡ κυρία Νόρτον ἐλάμβανε τὴν ἐπιστολὴν, διεσαλπίσθη ἡ εἰδησις τῆς ἀπροσδοκίτου καταστροφῆς μεγάλου τινὸς ἐπιχειρηματίου Γαρνεβίλ ὀνομαζομένου, ὅστις δὲν εἶχε προαισθανθῆ τὸ πάθημά του, ἀλλ' εἶχε μυρισθῆ τὴν ἔκπτωσιν ὅτε ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἤδη μυρισθῆ τὴν ὑψώσιν. Ὁ Γαρνεβίλ οὗτος ἐξ ἐβδομάδας πρὸ τῆς συμφορᾶς του εἶχεν ἐνθρονισθῆ εἰς μέγαρον νεόδμητον, οὗ τὸ μόνον ἐλάττωμα ἦτο ἡ υπερβάλλουσα μεγαλοπρέπεια.

Ἡ κυρία Νόρτον ὑπέγραψεν ἐνοικιαστήριον — ἑκατοντακισχίλια φράγκα κατ' ἔτος, — μετὰ τοῦ δικαιώματος νὰ ἀγοράσῃ καὶ τὸ μέγαρον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἐπιπλα ἀντὶ δύο ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς μισθώσεως. Διάσημος τεχνίτης ἀνελάμβανε νὰ διορθώσῃ καὶ μετριάσῃ ὀλίγον τὴν ὑπέμετρον καὶ ἀφόρητον ἐκείνην πολυτέλειαν τῶν ἐπίπλων κλπ.

Τοῦτου γενομένου ἡ φίλη τῆς κυρίας Σκῶτ ἠτύχησε νὰ εὕρῃ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς δύο ταυτοχρόνως ἐκ τῶν ἐξόχων ἐκείνων καλλιτεχνῶν, ὧν ἄνευ εἶν' ἀδύνατον νὰ ἰδρυθῆ οἰκία μεγάλη καὶ νὰ κινηθῆ.

Πρῶτον μὲν ἀρχιμάγειρον πρώτης τάξεως ἀρτι καταλιπόντα ἀρχαῖον μέγαρον τοῦ προαστείου τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ μετὰ πολλῆς του λύπης, διότι εἶχεν αἰσθήματα ἀριστοκρατικά. Ἐνόμιζεν ἐξευτελιστικὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀπλῶν πολιτῶν, καὶ μάλιστα ζένων.

— Ποτέ μου, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Νόρτον, ποτέ δὲν θὰ ἀφίνα τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας βαρόνης ἐὰν διετῆρει τὴν θέσιν τῆς ὅπως πρῶτα. . . Ἀλλὰ ἡ κυρία βαρόνη ἔχει τέσσαρα παιδιά, δύο υἱοὺς οἱ ὅποιοι ἔκκαμαν τόσες τρέλες. . . καὶ δύο θυγατέρας αἱ ὅποιαὶ σήμερ' αὐριον θὰ εἶνε τῆς πανδρεῖας. Καὶ πρέπει νὰ τὰς προικίσῃ. Τέλος πάντων ἡ κυρία βαρόνη εἶν' ἀναγκασμένη νὰ περιορίσῃ ὀλίγον τὰ ἐξοδά της, καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε τῆς ἀξιοπρεπείας μου νὰ μείνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.

Ἐπέβαλε δὲ καὶ τοὺς ὄρους τοῦ ὁ διακεκριμένος οὗτος πρακτικὸς ἀνθρώπος, ὑπερβολικοῦς ὄρους, ἀλλ' ἡ κυρία Νόρτον αὐδόλωις ἐπτοήθη, γινώσκουσα ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν της ἄνδρα ἀξίας ὑπὸ πάντων ἀνομοιογενέως. Ἀλλ' ἐκεῖνος πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ, ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ τηλεγραφῆ εἰς Νέαν Ἰόρκην ὡς ἔχων χρειαὴν διασαφίσεών τιων' ἢ πρὸς αὐτὸν δὲ τηλεγραφικὴ ἀπάντησις ἦτο εὐνοϊκὴ, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι δέχεται.

Ὁ δεῦτερος μέγας καλλιτέχνης ἦτο πωλο-

δάμνης σπανίας και ἐξόχου ικανότητος, παραιτηθείς τῆς ἐπιστήμης του ἀφ' οὗ ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν. Ἄλλ' ὅμως συγκατετέθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοργανώσιν τῶν ἵπποστασιῶν τῆς κυρίας Σκῶτ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀπήτησε νὰ ἔχη τὴν πᾶσαν ἐλευθερίαν και ἐξουσίαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν καταλλήλων ἵππων, οὐδέποτε νὰ ἐνδυθῆ στολὴν ἵπποκόμου, αὐτὸς νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἡνίοχους, τοὺς ὑπηρετάς τῶν ἵπποστασιῶν, τοὺς ἵπποκόμους, οὐδέποτε νὰ εἶνε ἐν ταῖς ἵπποστασίαις ἵπποι ὀλιγώτεροι τῶν δεκαπέντε, οὐδεμίαν συμφωνία νὰ γίνεται μετὰ τοῦ ἀμαξοπηγοῦ και τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν ἐπιπίων ἀνευ τῆς παρουσίας του, ἐδήλωσε δὲ ὅτι μόνον τὸ πρῶτὸ δύναται νὰ ὀδηγῆ τὸ ὄχημα πολιτικᾶ ἐνδεδυμένος, ἵνα διδάσκη τὸ ἡνιοχεῖν τὰς κυρίας και τὰ παιδιὰ ἐὰν ἦτο ἀνάγκη.

Οὕτω δὲ ὁ μὲν ἀρχιμάγειρος ἔλαβε κατοχὴν τῶν τοῦ μαγειρείου του, ὁ δὲ ἀρχιἵπποκόμος τῶν ἵπποστασιῶν του· τὰ λοιπὰ οὐδὲν ἄλλο ἤσαν ἢ ζήτημα ἀπλῶς χρημάτων, ἢ δὲ κυρία Νόρτον κατὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦσα χρῆσιν πλήρη τῆς δεδομένης αὐτῆ ἐξουσίας, συμφώνως πρὸς τὰς ὀδηγίας αὐτῆς ἔλαβεν. Κατὰ τὸ βραχὺ δὲ τοῦτο διάστημα τῶν δύο μηνῶν κατῴρθωσε θαύματα, ἵνα ἡ κυρία Σκῶτ εὖρη τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῆς τέλεια πάντα και ἀνεπίληπτα.

Και ἰδοὺ πῶς ὅτε τῆ 5 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1880 ὁ κύριος Σκῶτ, ἡ Σουζή και ἡ Μπεττίνα ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου περὶ ὥραν τετάρτην και ἡμίσειαν τῆς πρωίας, εὗρον τὴν κυρίαν Νόρτον ἐν τῷ σταθμῷ ἀναμένουσαν.

— Ἰδοὺ, εἶπεν εἰς αὐτούς, ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν εἶνε τὸ ὄχημά σας, ὀπίσω τοῦ ὀχήματος ἐν λανδὸν διὰ τὰ παιδιὰ και ὀπίσω τοῦ λανδῶ ἐν λεωφορεῖον διὰ τοὺς ὑπηρετάς. Και τὰ τρία ἔχουν τὸ γραμματόπλεγμά σας, τὰ ὀδηγοῦν οἱ ἡνιοχοί σας και εἶν' ἐξευγμένοι εἰς αὐτὰ οἱ ἵπποι σας. Κατοικεῖτε κατὰ τὴν ὁδὸν Μουρίλλιου ἀρ. 24, ἰδοὺ και ὁ κατάλογος τοῦ ἑσπερινοῦ σας δεῖπνου. Πρὸ δύο μηνῶν μὲ προσεκαλέσατε, δεχόμενοι λοιπόν· και θὰ λάβω μάλιστα τὴν ἐλευθερίαν νὰ σας φέρω και καμμιά δεκαπενταριά προσκεκλημένους, ὡς βλέπετε σας προμηθεύω τὰ πάντα, και προσκεκλημένους ἀκόμη. . . Ἄλλὰ ἡσυχάσατε, διότι ὅλους τοὺς γνωρίζετε, εἶνε φίλοι κοινοί. . . και ἀπὸ ἀπόψε εὐθὺς θὰ δυνηθῶμεν νὰ κρίνωμεν τὴν ἔξοχον ἀρετὴν τοῦ μαγειρείου σας.

Και ταῦτα λέγουσα ἡ κυρία Νόρτον ἐνεχείρησε τῇ κυρίᾳ Σκῶτ κομψὸν δελτάριον μετὰ χρυσοῦς περίε γραμμῆς περιέχον τὰς λέξεις ταύτας: Κατάλογος τοῦ γεύματος τῆς 15 Ἀπριλίου 1880· ὑποκάτω δὲ ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν.

Ὁ πρῶτος κάτοικος τῶν Παρισίων ὅστις ἔ-

τυχε τῆς τιμῆς ἅμα δὲ και τῆς εὐφροσύνης νὰ ἀναγνωρίσῃ και τιμῆσῃ τὸ κάλλος τῆς κυρίας Σκῶτ και τῆς μίς Πέρσιβαλ, ἦτο δεκαπενταετής παραμάγειρος εὐρεθείς τυχαίως ἐν τῷ σταθμῷ, φορῶν τὴν λευκὴν ποδιάν του και ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κἀνίστρον. Ὅτε ὁ ἡνίοχος τῆς κυρίας Σκῶτ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῆς συρροῆς τῶν ἀμαξῶν, προσεπάθει νὰ ἐξέλθῃ μετὰ δυσκολίας ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ σταθμοῦ, ὁ μικρὸς παραμάγειρος σταθεῖς ἀφελῶς ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου και ἀνοιξας τόσους τοὺς ὀφθαλμούς του, παρετήρει τὰς δύο ἀδελφὰς μετὰ θάμβους και ἐκπλήξεως, και διὰ μιᾶς τολμηρῶς ἔρριψε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν τὴν ἀπλὴν ταύτην φράσιν:

— Μωωωρὲ πρᾶμμα!!!

Ἡ κυρία Ρεκαμιέ ὅτε εἶδεν ἐπερχομένας τὰς ρυτίδας και τὰς λευκάς τρίχας ἔλεγε πρὸς τινὰ φίλην τῆς.

— Ἄχ! ἀγαπητὴ μου, ἐπέταξε τὸ πουλάκι. Ἄφ' ἧς ἡμέρας παρετήρησα ὅτι οἱ μικροὶ καπνοδοχοκαθαρισταὶ δὲν ἐγύριζαν καθ' ὁδὸν νὰ με κυττάζουν, ἐνόησα ὅτι τετέλεσταί πλέον.

Ἐν παρομοίᾳ περιστάσει ἡ γνώμη τῶν μικρῶν παραμαγειρῶν ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν τῆς τῶν καπνοδοχοκαθαριστῶν. . . Ἄλλὰ μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι ἡ Σουζή και ἡ Μπεττίνα δὲν ἠδύναντο νὰ εἴπωσι τετέλεσταί, διότι τούναντιον μάλιστα μόλις ἤδη ἐγίνετο ἀρχή.

Μετὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ὄχημα τῆς κυρίας Σκῶτ ἀνέβαινε τὸ βουλευτάρτον Ὡσμάνου καλπαζόντων βραδέως και ἐρρυθμῶς τῶν δύο θαυμασιῶν ἵππων. Οἱ Παρίσιοι ἤδη ἠρήθμον δύο ἔτι Παρισίνας.

Ἡ εὐδοκίμησις τῆς κυρίας Σκῶτ και τῆς μίς Πέρσιβαλ ἐγένετο ἐν ἀκαρεῖ, ὀριστικῇ, καταπληκτικῇ. Αἱ τῶν Παρισίων καλλοναὶ δὲν εἶνε κατατεταγμένοι και καταγεγραμμένοι ἐν καταλόγῳ ὡς αἱ τοῦ Λονδίνου· δὲν κοινοποιοῦσι τὰς εἰκόνας των διὰ τῶν εἰκονογραφημένων ἐφημερίδων και δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ πωλῶνται παρὰ τοῖς χαρτοπώλαις αἱ φωτογραφίαι των. . . Ἐν τούτοις ὅμως ὑπάρχει πάντοτε μικρὸν τι ἐπιτελεῖον εἰκοσάδος γυναικῶν ἐκπροσωπουσῶν τὴν χάριν, τὴν κομψότητα, και τὴν εὐμορφίαν τὴν Παρισιακὴν, αἱ δὲ γυναῖκες αὐταὶ μετὰ δέκα ἢ εἰκοσιν ἐτῶν ὑπηρεσίαν μετατίθενται εἰς τὸ στέλεχος τῶν ἐφεδρῶν, ἀπαράλλακτα ὡς οἱ γηραιοὶ στρατηγοί.

Ἡ Σουζή και ἡ Μπεττίνα παρευθὺς ἐξ ἀρχῆς κατετάχθησαν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦτο, και μάλιστα ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ἡρῶν, οὐδὲ εἰκοσιτεσσάρων, διότι τὰ πάντα συνέβησαν ἀπὸ τῆς ὀγδόης πρὸ μεσημβρίας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, τὴν ἐπιούσαν τῆς εἰς Παρισίους ἀφίξεώς των.

Φαντάσθητε εἰδὸς τι παραστάσεως φανταστικῆς εἰς τρία μέρη ἢ τρεῖς εἰκόνας διηρημέ-

νης, ἥς ἡ ἐπιτυχία προβαίνει αὐξανομένη ἀπὸ εἰκόνας εἰς εἰκόνα :

α' Ἐκδρομὴ ἐφ' ἵππου τῆ δεκάτῃ ὥρᾳ πρὸ μεσημβρίας ἐν τῷ Δάσει, μετὰ τῶν δύο θαυμαστῶν θεραπόντων τῶν ἐξ Ἀμερικῆς κομισθέντων.

β' περίπατος πεζῆ περὶ ὥραν ἕκτην μετὰ μεσημβρίαν κατὰ τὴν δένδροστοιχίαν τῶν Ἀκακιῶν.

γ' ἐμφάνις ἐν τῷ θεάτρῳ τῆ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἐσπέρας ἐν τῷ θεωρείῳ τῆς κυρίας Νόρτον.

Αἱ δύο νεοφερμέναι παρευθὺς παρετηρήθησαν καὶ ἐξετιμῆθησαν, ὡς εἰκός, ὑπὸ τῶν τριακόντα ἢ τεσσαράκοντα τῶν ἀποτελούντων μυστηριώδεις τι δικαστήριον, καὶ ἀνεκκλήτως ἀποφαινομένων ἐν ὀνόματι πάντων τῶν Παρισίων. Οἱ τριακόντα ἢ τεσσαράκοντα οὗτοι ἐκ διαλειμμάτων ἀνακηρύττουσι *θειλτικωτάτην* τὴν δεῖνα γυναῖκα, προφανέστατα *δυσειδῆ*. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἀρκεῖ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ δεῖνα αὕτη φαίνεται *θειλτικωτάτη*.

Ἡ καλλονὴ τῶν δύο ἀδελφῶν ἦτο κρείττων οἶας δῆποτε συζητήσεως. Διὸ τὴν μὲν πρῶταν ἐθαύμασαν τὴν χάριν καὶ τὴν κομψότητα καὶ τὴν εὐγένειαν αὐτῶν, τὴν δὲ μετὰ μεσημβρίαν διεκήρυξαν ὅτι τὸ ἀκριβὲς καὶ ζωηρὸν βᾶδισμα τῶν ἦτο θεᾶς βᾶδισμα, τὴν δ' ἐσπέραν μῖξ βοῆ ἀνεκήρυξαν τὴν ἄκραν τελειότητα τοῦ τραχήλου τῶν. Τὸ παιγνίδιον ἐκερδήθη. Ὅλοι δὲ οἱ Παριῖσιοι ἔκτοτε εἶχον πρὸς τὰς δύο ἀδελφὰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μικροῦ παραμαγεύρου, ὅλοι οἱ Παριῖσιοι ἐπανέλαβον τὸ *Μαρέ πρᾶμμα* ! μετὰ διαφόρων ἐννοεῖται περιφράσεων καὶ ἀναπτύξεων, ἃς ἐπιβάλλουσι τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα.

Ἡ αἰθουσα τῆς κυρίας Σκῶτ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἐγένετο περιζήτητος καὶ περιεκτικωτάτη. Οἱ φοιτῶντες εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας μεγάλας Ἀμερικανικὰς οἰκίας προσῆλθον σωρηδὸν εἰς τὴν οἰκίαν Σκῶτ, ὥστε κατὰ τὴν πρώτην τῆς παρασκευῆς ἐσπερίδα τριακόσιοι ψυχαὶ προσκεκλημένοι παρῆσαν. Ὁ κύκλος αὐτῶν τάχιστα ἐγένετο εὐρύτατος περιλαμβάνων ὀλίγον τι ἐκ πάντων τῶν ἔθνων, Ἀμερικανούς, Ἰσπανούς, Ἰταλούς, Οὐγγρους, Ῥώσους ἔτι δὲ καὶ Παριῖσιους.

Ἡ κυρία Σκῶτ ὅτ' ἐδιηγῆθη τὴν ἱστορίαν τῆς εἰς τὸν πατέρα Κωνσταντίον δὲν εἶπε τὰ πάντα . . . οὐδέποτε λέγει τις τὰ πάντα. Ἐγίνωσκε βεβαίως ὅτι ἦτο *θειλτικωτάτη*, ἤρεσκετο νὰ το παρατηρῶσιν οἱ ἄλλοι, καὶ δὲν δυσηρεστεῖτο νὰ τῆ το λέγωσι . . . Ἐνὶ λόγῳ ἦτο φιλάρεσκος. Καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε τῶν Παρισίων γνήσιος κάτοικος ἀνευ τούτου ; Ὁ δὲ κύριος Σκῶτ ἔχων τὴν πᾶσαν πίστιν πρὸς τὴν γυναῖκά του, παρεῖχεν εἰς αὐτὴν παντελεῖ ἐλευθερίαν, ὥστ' ἐφαίνετο

κᾶπως . . . Ἦτο δὲ ἀνὴρ ἀξιοπρεπέστατος αἰσθανόμενος ποιᾶν τινα ἀμηχανίαν καὶ στενοχωρίαν, διότι ἀπεφάσισε τοιοῦτον γάμον, διότι ἐνυμφεύθη τσαῦτα πλούτη. Ἀγαπῶν δὲ φύσει τὰς ἐπιχειρήσεις, εὐκρέστως πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δραστηριότητα μετεχειρίζετο διαχειριζόμενος τὰς δύο περιουσίας, αὐξάνων αὐτὰς ὁσημέραι καὶ λέγων κατ' ἔτος πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ πρὸς τὴν γυναικαδέλφην του :

— Εἶσθε ἔτι πλουσιώτεροι παρὰ πέρυσιν . . .

Μὴ ἀκούμενος δὲ εἰς μόνον τὴν μετὰ πλείστης ὕσης περισκέψεως καὶ δεξιότητος ἐπίβλεψιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ συμφερόντων, ἐπεδόθη ἐν Γαλλίᾳ εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις καὶ ἠυδοκίμησεν ἐν Παρισίοις ὡς καὶ ἐν Νέξ Ὑόρκῃ. Ἴνα κερδαίνῃ τις χρήματα οὐδὲν ἄλλο εἶνε τοιοῦτον, ἢ τὸ νὰ μὴ ἔχη χρεῖαν νὰ κερδαίνῃ.

Αἱ πρὸς τὴν κυρίαν Σκῶτ ἐρωτικαὶ θεραπείαι καὶ περιποιήσεις ἐγένοντο ὑπέρμετροι καὶ καθ' ὑπεβολὴν . . . ἐγένοντο Γαλλιστί, Ἀγγλιστί, Ἰταλιστί, Ἰσπανιστί . . . διότι ἐγίνωσκε καὶ τὰς τέσσαρας ταύτας γλώσσας . . . ἰδοὺ καὶ ἄλλο προτέρημα ὅπερ ἔχουσι αἱ ξέναὶ παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς Παρισίνας, αἰτίνας, καθ' ὅλου εἶπεν, μόνον τὴν μητρικὴν τῶν γλώσσαν λαλοῦσι καὶ τούτου ἕνεκα στεροῦνται τῆς πηγῆς τῶν διεθνῶν παθῶν.

Ἡ κυρία Σκῶτ δὲν ἔλαβε βεβαίως τὴν βᾶθρον πρὸς ἀποδίωξιν τῶν ἀνδρῶν εἶχε δὲ ταυτοχρόνως δέκα, εἴκοσι, τριακόντα λάτρεις. Ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη ποτὲ νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἔτυχε τῆς ἐλαχίστης προτιμήσεως, διότι πρὸς πάντας ἀντέταξε τὴν αὐτὴν ἐρασίαν, ἀστείαν καὶ φαιδρὰν ἀντίστασιν . . . Ἐπαιξε δὲ οὕτω χάριν διασκεδάσεως, χάριν φιλοτιμίας, οὐδόλως ἐκλαμβάνουσα τὸ παιγνίδιον ὡς σπουδαῖον τι πρᾶγμα καὶ ἄξιον προσοχῆς. Διὸ καὶ ὁ κύριος Σκῶτ οὐδέποτε ἐφοβήθη τι, καὶ εἶχε πληρέστατα δίκαιον . . . Πρὸς δὲ τούτοις ἔχαιρε βλέπων τὴν γυναῖκά του εὐδοκίμουσαν, ἦτο εὐδαίμων βλέπων αὐτὴν εὐδαιμονοῦσαν, διότι τὴν ἠγάπα σφόδρα . . . ὀλίγον τι πλέον ἢ ὅσον ἐκείνη τὴν ἠγάπα.

Ἡ δὲ Μπεττίνα ; περὶ αὐτὴν ἐγένετο ἀλλόκοτος καὶ ἀπερίγραφτος ἐπιδρομὴ, ἐφοδος καταγθόνιος ! τσαῦτῃ περιουσίᾳ ! τοιαύτῃ καλλονῇ ! Ἡ μὲς Πέρσιβαλ ἤλθεν εἰς Παρισίους τῆ 15 Ἀπριλίου μόλις δὲ παρῆλθον ἡμέραι δεκαπέντε καὶ βροχηδὸν ἀπεστέλλοντο προτάσεις γάμου. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πρώτου τούτου ἔτους ἡ Μπεττίνα, κατὰ τὰς σημειώσεις ἃς ἐφύλαττε, θὰ ἠδύνατο ἐὰν ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῆ τετράκις καὶ τριακοντάκις . . . καὶ ὅποια ποικιλία μνηστήρων !

Τῆ ἐγένετο πρότασις περὶ νέου τινὸς ἐξορίστου, ὅστις ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ προσκληθῆ νὰ καταλάβῃ θρόνον μικρὸν μὲν ἀλλὰ θρόνον ὅπως δῆποτε.

Τῇ ἐγένετο πρότασις περὶ νέου τινὸς δουκός, περὶ νέου τινὸς πρίγκιπος, περὶ νέου τινὸς βουλευτοῦ δημοκρατικοῦ, περὶ νέου τινὸς Ἰσπανοῦ ὑψηλῆς περιωπῆς.

Τῇ ἐγένετο πρότασις περὶ τοῦ υἱοῦ Ἀγγλου τινὸς πατρικίου καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ μέλους τινὸς τῆς Βουλῆς τῆς Αὐστρίας· πρότασις περὶ τοῦ υἱοῦ τραπεζίτου τινὸς ἐν Παρισίοις καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ πρεσβευτοῦ τινὸς τῆς Ῥωσίας· πρότασις περὶ κόμητός τινος Οὐγγρου καὶ περὶ Ἰταλοῦ τινος πρίγκιπος . . . καὶ περὶ μικρῶν τινῶν ἀξιολόγων νεκρίσκων, οἵτινες οὐδὲν ἦσαν, οὐδὲν εἶχαν, οὔτε ὄνομα οὔτε περιουσίαν. Ἡ Μπεττίνα τοῖς ἐφιλοδώρησε μίαν στροφήν βαλλισμοῦ, ἐκεῖνοι δὲ νομίζοντες ἑαυτοὺς ἀκαταβλήτους, ἤλπιζον ὅτι ἐκίνησαν εἰς παλμὸν τὴν τρυφεράν της καρδίαν.

Ἄλλ' οὐδὲν μέχρι τοῦδε, οὐδὲν συνεκίνησε τὴν τρυφεράν της καρδίαν, κοινὴ δὲ πρὸς πάντας ἦτο ἡ ἀπόκρισις αὐτῆς :

— "Ὅχι! . . . "Ὅχι! . . . "Ὅχι ἀκόμη! . . . Ἀείπατε ὄχι!

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἀττάς, αἱ δύο ἀδελφαὶ συνδιελέγοντο διὰ μακρῶν περὶ τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ἀτελευτήτου ζητήματος τοῦ γάμου. Ἡ κυρία Σκὼτ ἀνέφερον ὄνομά τι, ὅπερ ἡ μὲν Πέρσιβαλ ἀπέκρουσε διαρρήδην καὶ μετὰ ζωηρότητος.

Ἡ δὲ Σουζῆ γελάσασα εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν της :

— Καὶ ὅμως θὰ ἀναγκασθῆς τέλος πάντων, Μπεττίνα μου, νὰ ὑπανδρευθῆς . . .

— "Ἄ! βέβαια! . . . Ἄλλὰ πολὺ λυποῦμαι, Σουζῆ, νὰ ὑπανδρευθῶ ἀνευ ἔρωτος! . . . Μοὶ φαίνεται ὅτι διὰ νὰ ἀποφασίσω, θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ καταλάβω ὅτι διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ ἀποθάνω γεροντοκόρη . . . καὶ δὲν κατήντησα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον.

— "Ὅχι βέβαια ἀκόμη.

— Δοιπὸν τότε ἄς περιμένωμεν, ἄς περιμένωμεν!

— Ἄς περιμένωμεν! . . . ἀλλὰ μεταξύ ὄλων τούτων τῶν ἐρωτολήπτων τοὺς ὁποίους σύρεις κατόπιν σου ἐν ἡδῇ ἔτος, ἦσαν πολλοὶ χαρίεντες, ἀξιαγάπητοι, καὶ εἶνε τῶ ὄντι πολὺ περίεργον πῶς κάνεις ἐξ αὐτῶν . . .

— Κάνεις! . . . Σουζῆ μου, ἀπολύτως κάνεις! Διατί νὰ μὴ σε εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν; Αὐτοὶ πταῖουν; Εἶνε ἀδέξιοι; Ὅθ ἡδύναντο ἄρα γε κάλλιον φερόμενοι νὰ ἀνεύρουν τὸν δρόμον τῆς καρδίας μου; Ἡ μήπως ἐγὼ μάλλον πταίω; Ὁ δρόμος τῆς καρδίας μου εἶνε ἄρα γε ἀπότομος, βραχύδης, ἀβρατος καὶ κάνεις δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ διέλθῃ; Ἡ μήπως εἶμαι πλάσμα κακώτροπον, ξηρόν, ψυχρόν, καταδικασμένον ποτὲ νὰ μὴ ἀγαπήσω;

— Δὲν πιστεύω . . .

— Οὐδ' ἐγὼ . . . ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ὅμως ἰδοὺ ἡ ἱστορία μου! "Ὅχι· τίποτε δὲν ἠσθάνθην ἔχον ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸν ἔρωτα . . . Γελᾷς . . . καὶ διατί γελᾷς, τὸ μαντεύω . . . Λέγεις: «Κύταξ' ἐκείνην ἐκεῖ τὴν κόρην, ἡ ὁποία ἐπιμένει καὶ καλὰ ὅτι ζεῦρει τί ἐστὶ ἀγάπη!» Ἐχεις δίκαιον, δὲν εἰξεύρω . . . ἀλλ' ἀμφιβάλω ὀλίγον. Τί ἄλλο εἶνε ἡ ἀγάπη, Σουζῆ μου, παρὰ τὸ νὰ προτιμᾷ τις πάντων καὶ πασῶν ἐν μόνον πρόσωπον;

— Μάλιστα τοῦτο εἶνε.

— Καὶ νὰ μὴ χορταίνῃ νὰ το βλέπῃ καὶ νὰ τὸ ἀκούῃ; Καὶ νὰ μὴ τὴν θέλῃ τὴν ζωὴν ὅταν το πρόσωπον ἐκεῖνο λείπῃ, καὶ νὰ ἀρχίζῃ εὐθύς νὰ ζῆ ὅταν ἐκεῖνο πάλιν ἀναφανῇ;

— "ὦ! ὦ! τοῦτο δὲ εἶνε μεγάλη ἀγάπη!

— Ἐγὼ λοιπὸν τοιαύτην ἀγάπην ὄνειρεύομαι . . .

— Καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔρχεται;

— Καθόλου . . . ἔως τώρα. Καὶ ὅμως ὑπάρχει ἡ ψυχὴ τὴν ὁποίαν ἐγὼ προτιμῶ καὶ πάντων καὶ πασῶν . . . Εἰξεύρεις τίς εἶνε;

— "Ὅχι δὲν τὴν εἰξεύρω . . . ἀλλὰ ἀμφιβάλω ὀλίγον . . .

— Ναι, εἶσαι σύ, ἀγαπητὴ μου, σύ, ἴσως κακὴ ἀδελφὴ, σὺ εἶσαι ἡ ὁποία μὲ κάμνεις τόσον ἀναίσθητον καὶ σκληράν. Σὲ ὑπεραγαπῶ. Εἶνε γεμάτη ἡ καρδία μου! σὺ μού τὴν ἐπῆρες ὄλην καὶ δὲν ἔχει πλέον θέσις διὰ κανένα. Ἐγὼ νὰ προτιμήσω σοῦ ἄλλον τινὰ! ἐγὼ νὰ ἀγαπήσω ἄλλον περισσότερον σοῦ . . . Ποτὲ, ποτὲ δὲν θὰ το κατορθώσω . . .

— "Ὅχι δὲ καὶ σύ!

— Αὐτὸ ποῦ σε λέγω! . . . Ἄ! νὰ ἀγαπήσω ἄλλως πῶς . . . ἴσως . . . ἀλλὰ περισσότερον, ποτέ: Ἄς μὴ το περιμένῃ τοῦτο ὁ κύριός τὸν ὁποῖον περιμένω καὶ δὲν ἔρχεται.

— Μὴ φοβοῦ, Μπεττί μου. Ὅθ ἔχῃ τόπον ἡ καρδία σου δι' ὅλους ὅσους πρέπει νὰ ἀγαπᾷς, διὰ τὸν ἄνδρα σου, διὰ τὰ τέκνα σου, καὶ χωρὶς ἐγὼ νὰ ζημιωθῶ τίποτε, ἐγὼ ἡ γρηοῦλα ἀδελφῆ σου. Ἡ καρδία εἶνε μικρὰ μικρὰ, ἀλλὰ εἶνε καὶ μεγάλη μεγάλη.

— Ἡ Μπεττίνα ἐνηγκαλίσθη καὶ κατησπᾶσθη τρυφερῶς τὴν ἀδελφὴν της, ἔπειτα δὲ κρατοῦσα αὐτὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις καὶ στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς Σουζῆς, εἶπε πρὸς αὐτὴν αἰμύλως καὶ μετὰ χάριτος :

— Ἐὰν ὅμως σὲ βαρύνῃ ἡ παρουσία μου καὶ θέλεις νὰ με ξεφορτωθῆς, ζεῦρεις καὶ ἐγὼ τί θὰ κάμω; Ὅθ βάλω εἰς κἀνίστρον τὰ ὀνόματα ὄλων αὐτῶν τῶν κυρίων καὶ θα προτιμήσω ἕνα οἶον δῆποτε διὰ κλήρου. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε δύο οἱ ὁποῖοι μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν εἶνε καὶ πολὺ δυσάρεστοι.

— Καὶ ποῖοι εἶνε;

— Εὐρέ τους.

— Ὁ πρίγκιψ Ῥωμανέλλης ;
 — Τὸν ἕνα . . . τὸν ἄλλον τῶρα . . .
 — Ὁ Δεμονταϊσάν . . .
 — Μάλιστα αὐτοὶ οἱ δύο . . . θὰ ἦσαν εὐ-
 πρόσδεκτοι, ἀλλὰ μόνον εὐπρόσδεκτοι . . . ἀλλὰ
 τοῦτο δὲν ἀρεῖ.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ Μπεττίνα ἀνέμενε μετὰ τη-
 λικαύτης προθυμίας τὴν ἡμέραν τῆς μεταβά-
 σεως καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν Λογγε-
 βάλ . . .

[Ἐπειτὰ συνέχισα].

Διατὶ δὲν καλλιεργοῦσιν οἱ νέοι Ἕλληνες

ΤΗΝ ΔΗΜΩΔΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ;

Ὅπως οὐδεμίαν λέγει ἀνοησίαν ὁ διατεινό-
 μενος ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε θὰ κατάρθωνε
 νὰ πλάσῃ γλῶσσαν, ἂν μὴ ἦτο διανοητικῶς ἀ-
 νέκαθεν μακρῶ ὑπέρτερος τῶν ἄλλων ζώων, κα-
 τὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δὲν σφάλλεται οὐδ' ὁ δι-
 σχυριζόμενος ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε ἐμελλε
 νὰ διαμορφώσῃ καὶ ἀναπτύξῃ δεόντως τὰς
 πνευματικὰς του δυνάμεις ἀνευ τῆς γλώσσης.
 Γλῶσσα λοιπὸν καὶ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου οὐ
 μόνον συνανεπτύχθησαν ἀμοιβαίως συμπληρού-
 μενα, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἔτι, ὁσάκις ἔθνος τι
 διανοητικῶς ἐπίδοσιν λαμβάνει, ὀρμῆ εὐθὺς
 καὶ ἐπὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης του
 τοῦτο ἐπραξάν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ Ῥω-
 μαῖοι, Ἰνδοί, Ἀραβες καὶ Εὐρωπαῖοι πάντες.

Τῷ φυσικῶ ὡς εἰπεῖν νόμῳ τούτῳ ἐπόμενοι
 οἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀχμάσαντες
 Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ἐπιμελῶνται τῆς νέας Ἑλ-
 ληνικῆς γλώσσης, ἐφ' ὅσον ἦν αὐτοῖς δυνατὸν,
 ἡμεῖς δὲ παραδόξως οὐδαμῶς φαινόμεθα ἀκο-
 λουθοῦντες αὐτῷ. Εἶνε δὲ τοῦτο τοσοῦτω λυ-
 πηρότερον, ὅσα βεβαιότερον ὁσημέραι καθίστα-
 ται ὅτι οὐδένας ἄλλοι ἢ ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλλη-
 νες δυνάμεθα νὰ ἐξεύρωμεν καὶ τοῖς ἄλλοις νὰ
 γνωρίσωμεν τὰ κατὰ τὴν νέαν ἡμῶν γλῶσσαν.
 Τῆς παραμελήσεως δὲ ταύτης ἀνάγκη νὰ ὑπο-
 ληφθῇ ὅτι ὑπάρχει αἰτία τις, ἣν ἂν εὐρωμεν
 καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν θεραπεύσωμεν, ἐλπίς νὰ με-
 ταβληθῶσι τὰ πράγματα.

Πρῶτον λοιπὸν αἴτιον τούτου, νομίζομεν, εἶ-
 νε ὅτι αἱ μέθοδοι, ὧν χρῆσις ἔγινεν, ἢ ἐλλιπῶς
 ἐφηρμόσθησαν ἢ ἀνεπιτυχεῖς ἦσαν. Διδάσκων
 ποῦ ὁ αἰδιμῶς Κοραῖς ἀπέπειε νὰ ἐρευνησωμεν
 τί ἐσημαίνειν ἐκάστην λέξιν εἰς τοὺς προγόνους
 ἡμῶν, τί ἐκατήντησε νὰ σημαίνῃ εἰς ἡμᾶς καὶ
 τίς ἢ κυρία τῆς σημασίας. Τὴν δὲ τοιαύτην ἔ-
 ρευναν (τ.ἔ. τὴν ἱστορίαν καὶ παραγωγὴν τῶν
 λέξεων) ὁ Ἐπίκτητος ὀνομάζει *παρακολούθησιν*
ὀνομάτων καὶ τὴν ἀντιτάσσει τῇ χρήσει τῶν
ὀνομάτων, ἐνὸς ὅ,τι ἡμεῖς σήμερον λέγομεν
 μέθοδον ἱστορικὴν, τ.ἔ. μέθοδον ἐξετάζουσαν τὴν

ἐν τῇ ἱστορίᾳ γένεσιν καὶ δι' αὐτῆς πίστωσιν
 τῶν τῆς γλώσσης μεταβολῶν. Ἄλλ' ἡ μέθοδος
 αὕτη ἐφηρμόσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ δύο ἐλ-
 λείψων, τῆς μὲν προερχομένης ἐκ τῆς παιδεύ-
 σεως τῶν ἐφαρμοσάντων αὐτήν, τῆς δὲ ἐκ τῆς
 ἐποχῆς, ἐν ἣ ἀνεπτύχθη.

Πάντες δηλ. οἱ μεταχειρισθέντες τὴν μέθο-
 δον ταύτην ἦσαν φιλόλογοι καὶ ἐπομένως ὤρ-
 μῶντο πάντοτε ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχαίας
 Ἑλληνικῆς, ἤπτοντο δὲ τῶν κατὰ τὴν νέαν
 Ἑλληνικὴν ἀείποτε παρέργως τ.ἔ. μόνον ὅπου
 φαινόμενόν τι τῆς ἀρχαίας ἦτο ὅμοιον ἢ ἀνά-
 λογον ἢ ἐσχετιζέτο κατὰ τινὰ τρόπον πρὸς τι
 τῆς νέας. Ὑποκείμενον τῶν σπουδῶν τῶν ἦτο
 λοιπὸν οὐχὶ ἡ νέα ἀλλ' ἡ ἀρχαία. Ὅτι δὲ κατ'
 αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξετα-
 σθῶσι τὰ κατὰ τοὺς φθόγγους καὶ τὴν κλίσιν
 καὶ τὴν σύνταξιν τῆς νέας Ἑλληνικῆς συλλή-
 βδην καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν συστηματικὴν καὶ
 ἐξηκριβωμένην αὐτῆς ἐξέτασις καὶ γνώσις νὰ
 προέλθῃ, ἐνοεῖ ἕκαστος. Ἡ τίνας προόδους
 θὰ ἔκαμνε π. χ. ἡ χημεία, ἂν μόνον ὑπὸ φυ-
 σικῶν ἢ ἰατρῶν, ἐφ' ὅσον αὐτοῖς ἦτο ἀναγ-
 καῖον εἰς τὸν σκοπὸν τῶν, ἐκαλλιεργεῖτο; Τοῦ
 λοιποῦ ἄρα οἱ μέλλοντες νὰ σπουδάσωσι τὴν
 νέαν Ἑλληνικὴν, ἀνάγκη νὰ μὴ ὀρμῶνται μνο-
 μερῶς ἐκ τῆς γνώσεως μόνης τῆς ἀρχαίας,
 ἀλλ' ἐφόδια ἔχοντες τὴν γνώσιν τῆς ἀρχαίας
 καὶ τῆς τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ πάντων τῶν ἰ-
 διωμάτων νὰ καταστήσωσιν ὑποκείμενον τῶν
 ἐρευνῶν τῶν αὐτὴν τὴν νέαν Ἑλληνικὴν, καὶ
 ταύτης τοὺς φθογγολογικοὺς νόμους καὶ τοὺς
 περὶ τὴν κλίσιν καὶ σύνταξιν νὰ ὀρίσωσιν.

Δεύτερον ἀμάρτημα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν
 τῆς μεθόδου ἐκείνης παρήγαγεν ἢ κατὰ τὸν
 παρελθόντα αἰῶνα καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
 παρόντος ἐπικρατοῦσα περὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡ-
 μετέρας γλώσσης γνώμη. Ἐπειδὴ δηλονότι αἱ
 γλωσσολογικαὶ καὶ ἐθνολογικαὶ μελέται ἦσαν
 τότε ἢ ὄλως ἀγνωστοὶ ἢ ἐν σπαργάνοις, ἐπι-
 στεῦετο ὅτι ἡ τότε ἐν Ἑλλάδι λαλουμένη
 γλῶσσα οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ σύγκλυς παντοδα-
 πῶν ὀνομάτων ὄχλος, οὐτινος ἢ ἔρευνα οὐδε-
 μίαν παρεῖχεν ὠφέλειαν. Τῇ γνώμῃ δὲ ταύτῃ
 ἀντιμαχόμενος ὁ Κοραῖς ἐσπούδαζε μετὰ ζή-
 λου καὶ φιλοπατρίας πολλῆς νὰ ποδεικνύῃ ὅτι
 ἐν τῇ νομιζομένῃ ταύτῃ κόπρῳ ὑπάρχουσι πολ-
 λοὶ ἀδάμαντες πολλῆς καὶ συντόνου μελέτης
 ἀξιοί. Οὐδεὶς δὲ θὰ θελήσῃ ποτὲ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι
 ἐπὶ τούτοις ὁ Κοραῖς δὲν κατέστη ἀξίος τῆς
 ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἐν τοῖς τότε χαλεποῖς
 καιροῖς. Ἀλλὰ σήμερον τὰ πράγματα μετε-
 βλήθησαν· σήμερον ὅτε διὰ γλωσσολογικῶν καὶ
 ἐθνολογικῶν ἐρευνῶν ἀνευρέθη ἡ συγγένεια
 γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν ἀπωτάτων, οὐδεὶς ἐχέφρων
 ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ εἶνε γάσις τις
 τῆς μιᾶς καθόλου ἑλληνικῆς, ἀπαράλλακτα ὁ-